

PRAWO PRACY ZBIÓR PRZEPISÓW

2024

Stan prawny na 10 sierpnia 2024 roku

Kodeks pracy

Wynagrodzenia, urlopy i czas pracy

Ochrona zatrudnienia i świadectwa pracy

Organizacje pracodawców, związki
zawodowe i spory zbiorowe

Państwowa Inspekcja Pracy

Bezpieczeństwo i higiena pracy,
wypadki przy pracy, choroby zawodowe

Koszty sądowe i sądownictwo pracy

PRAWO PRACY

ZBIÓR PRZEPISÓW

2024

Stan prawny na 10 sierpnia 2024 roku

Kodeks pracy

Wynagrodzenia, urlopy i czas pracy

Ochrona zatrudnienia i świadectwa pracy

Organizacje pracodawców, związki
zawodowe i spory zbiorowe

Państwowa Inspekcja Pracy

Bezpieczeństwo i higiena pracy,
wypadki przy pracy, choroby zawodowe

Koszty sądowe i sądownictwo pracy

Zamów książkę w księgarni internetowej

profinfo.pl
księgarnia internetowa

Stan prawny na 10 sierpnia 2024 r.

Wydawca
Małgorzata Stańczak

Redaktor prowadzący
Mariusz Kurzyński

Projekt okładek serii
Wojtek Janikowski, Przemek Dębowski

Tytuły umieszczone nad jednostkami redakcyjnymi i wyróżnione tekstem pogrubionym pochodzą od wydawnictwa i nie są częścią aktu normatywnego.

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2024

ISBN 978-83-8358-951-0
40. wydanie

Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. +48 728 313 462
mailto: PL-ksiazki@wolterskluwer.com

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

UWZGLĘDNIAM ZMIANY WCHODZĄCE W ŻYCIE Z DNIEM:

KODEKS PRACY:

- 29 czerwca 2024 r.** – ustawa z 23 maja 2024 r. o zmianie ustawy – Kodeks pracy (Dz.U. poz. 878)
- 10 listopada 2024 r.** – ustawa z 12 lipca 2024 r. – *Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo komunikacji elektronicznej* (Dz.U. poz. 1222)

USTAWA O KSZTAŁTOWANIU WYNAGRODZEŃ W PAŃSTWOWEJ SFERZE BUDŻETOWEJ ORAZ O ZMIANIE NIEKTÓRYCH USTAW:

- 1 stycznia 2024 r.** – ustawa z 16 stycznia 2024 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2024 (Dz.U. poz. 123)

USTAWA O SZCZEGÓLNYCH ZASADACH ROZWIĄZYWANIA Z PRACOWNIKAMI STOSUNKÓW PRACY Z PRZYCZYŃ NIEDOTYCZĄCYCH PRACOWNIKÓW:

- 19 stycznia 2024 r.** – obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z 16 stycznia 2024 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (Dz.U. poz. 61)

USTAWA O OCHRONIE ROSZCZEŃ PRACOWNICZYCH W RAZIE NIEWYPŁACALNOŚCI PRACODAWCY:

- 23 lipca 2024 r.** – ustawa z 28 czerwca 2024 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1089)

USTAWA O REHABILITACJI ZAWODOWEJ I SPOŁECZNEJ ORAZ ZATRUDNIANIU OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH:

- 12 stycznia 2024 r.** – obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z 7 grudnia 2023 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2024 r. poz. 44)
- 23 lipca 2024 r.** – ustawa z 28 czerwca 2024 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1089)
- 3 sierpnia 2024 r.** – ustawa z 24 lipca 2024 r. o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. poz. 1165)
- 1 października 2024 r.** – ustawa z 15 maja 2024 r. o wspieraniu rodziców w aktywności zawodowej oraz w wychowaniu dziecka – „Aktywny rodzic” (Dz.U. poz. 858)
- z dniem wdrożenia rozwiązań technicznych** – ustawa z 26 maja 2023 r. o aplikacji mObywatel (Dz.U. poz. 1234)
- z dniem wdrożenia rozwiązań technicznych** – ustawa z 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym (Dz.U. poz. 1429)

UWZGLĘDNA ZMIANY WCHODZĄCE W ŻYCIE Z DNIEM:

USTAWA O ZAKŁADOWYM FUNDUSZU ŚWIADCZEŃ SOCJALNYCH:

- 29 lutego 2024 r.** – obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z 26 lutego 2024 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz.U. poz. 288)

ROZPORZĄDZENIE W SPRAWIE ŚWIADECTWA PRACY:

- 10 lipca 2024 r.** – obwieszczenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z 26 czerwca 2024 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia w sprawie świadectwa pracy (Dz.U. poz. 1016)

ROZPORZĄDZENIE W SPRAWIE DOKUMENTACJI PRACOWNICZEJ:

- 10 kwietnia 2024 r.** – obwieszczenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z 25 marca 2024 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia w sprawie dokumentacji pracowniczej (Dz.U. poz. 535)

USTAWA O PAŃSTWOWEJ INSPEKCJI PRACY:

- 26 stycznia 2024 r.** – obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z 24 stycznia 2024 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o Państwowej Inspekcji Pracy (Dz.U. poz. 97)
- 1 lipca 2024 r.** – ustawa z 15 maja 2024 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z funkcjonowaniem administracji rządowej (Dz.U. poz. 834)

USTAWA O ZAOPATRZENIU Z TYTUŁU WYPADKÓW LUB CHOROÓB ZAWODOWYCH POWSTAŁYCH W SZCZEGÓLNYCH OKOLICZNOŚCIACH:

- 1 stycznia 2025 r.** – *ustawa z 26 lipca 2024 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 32; oczekuje na publikację w Dzienniku Ustaw)*

USTAWA O UBEZPIECZENIU SPOŁECZNYM Z TYTUŁU WYPADKÓW PRZY PRACY I CHOROÓB ZAWODOWYCH:

- 1 kwietnia 2024 r.** – obwieszczenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z 21 lutego 2024 r. w sprawie wysokości kwot jednorazowych odszkodowań z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej w okresie od dnia 1 kwietnia 2024 r. do dnia 31 marca 2025 r. (M.P. poz. 162)
- 1 stycznia 2025 r.** – *ustawa z 26 lipca 2024 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 32; oczekuje na publikację w Dzienniku Ustaw)*

UWZGLĘDNIAM ZMIANY WCHODZĄCE W ŻYCIE Z DNIEM:

USTAWA O KOSZTACH SĄDOWYCH W SPRAWACH CYWILNYCH:

28 czerwca 2024 r. – obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z 11 czerwca 2024 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. poz. 959)

po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia – ustawa z 24 lipca 2024 r. o zmianie ustawy o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 437; oczekuje na publikację w Dzienniku Ustaw)

po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia – ustawa z 24 lipca 2024 r. o uchyleniu ustawy o Państwowej Komisji do spraw badania wpływów rosyjskich na bezpieczeństwo wewnętrzne Rzeczypospolitej Polskiej w latach 2007–2022 (druk sejmowy nr 351; oczekuje na podpis Prezydenta RP)

ROZPORZĄDZENIE W SPRAWIE OPŁAT ZA CZYNNOŚCI ADWOKACKIE:

5 czerwca 2024 r. – rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 14 maja 2024 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. poz. 761)

ROZPORZĄDZENIE W SPRAWIE OPŁAT ZA CZYNNOŚCI RADCÓW PRAWNYCH:

5 czerwca 2024 r. – rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 14 maja 2024 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. poz. 762)

SPIS TREŚCI

KODEKS PRACY

Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy	23
Preambuła. (<i>uchylona</i>)	26
Dział pierwszy. Przepisy ogólne	26
Rozdział I. Przepisy wstępne	26
Rozdział II. Podstawowe zasady prawa pracy	27
Rozdział IIa. Równe traktowanie w zatrudnieniu	30
Rozdział IIb. Nadzór i kontrola przestrzegania prawa pracy	33
Rozdział III. (<i>uchylony</i>)	33
Dział drugi. Stosunek pracy	33
Rozdział I. Przepisy ogólne	33
Rozdział II. Umowa o pracę	44
Oddział 1. Zawarcie umowy o pracę	44
Oddział 2. Przepisy ogólne o rozwiązaniu umowy o pracę	51
Oddział 3. Rozwiązanie umowy o pracę za wypowiedzeniem	52
Oddział 4. Uprawnienia pracownika w razie nieuzasadnionego lub niezgodnego z prawem wypowiedzenia umowy o pracę przez pracodawcę	55
Oddział 5. Rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia	58
Oddział 6. Uprawnienia pracownika w razie niezgodnego z prawem rozwiązania przez pracodawcę umowy o pracę bez wypowiedzenia	59
Oddział 6a. Uprawnienia pracodawcy w razie nieuzasadnionego rozwiązania przez pracownika umowy o pracę bez wypowiedzenia	61
Oddział 7. Wygaśnięcie umowy o pracę	61
Rozdział IIa. (<i>uchylony</i>)	63
Rozdział IIb. (<i>uchylony</i>)	64
Rozdział IIc. Praca zdalna	64

Rozdział III. Stosunek pracy na podstawie powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę	71
Oddział 1. Stosunek pracy na podstawie powołania	71
Oddział 2. Stosunek pracy na podstawie wyboru	73
Oddział 3. Stosunek pracy na podstawie mianowania	74
Oddział 4. Stosunek pracy na podstawie spółdzielczej umowy o pracę	74
Dział trzeci. Wynagrodzenie za pracę i inne świadczenia	74
Rozdział I. Ustalenie wynagrodzenia za pracę i innych świadczeń związanych z pracą	74
Rozdział Ia. Wynagrodzenie za pracę	77
Rozdział II. Ochrona wynagrodzenia za pracę	78
Rozdział III. Świadczenia przysługujące w okresie czasowej niezdolności do pracy	81
Rozdział IIIa. Odprawa rentowa lub emerytalna	82
Rozdział IV. Odprawa pośmiertna	82
Dział czwarty. Obowiązki pracodawcy i pracownika	83
Rozdział I. Obowiązki pracodawcy	83
Rozdział II. Obowiązki pracownika	90
Rozdział IIa. Zakaz konkurencji	90
Rozdział III. Kwalifikacje zawodowe pracowników	91
Rozdział IV. Regulamin pracy	93
Rozdział V. Nagrody i wyróżnienia	95
Rozdział VI. Odpowiedzialność porządkowa pracowników	95
Dział piąty. Odpowiedzialność materialna pracowników	97
Rozdział I. Odpowiedzialność pracownika za szkodę wyrządzoną pracodawcy	97
Rozdział II. Odpowiedzialność za mienie powierzone pracownikowi	99
Dział szósty. Czas pracy	100
Rozdział I. Przepisy ogólne	100
Rozdział II. Normy i ogólny wymiar czasu pracy	100
Rozdział III. Okresy odpoczynku	102
Rozdział IV. Systemy i rozkłady czasu pracy	103
Rozdział V. Praca w godzinach nadliczbowych	109
Rozdział VI. Praca w porze nocnej	112
Rozdział VII. Praca w niedziele i święta	113
Dział siódmy. Urlopy pracownicze	115
Rozdział I. Urlopy wypoczynkowe	115
Rozdział Ia. Urlopy opiekuńczy	121
Rozdział II. Urlopy bezpłatne	122
Dział ósmy. Uprawnienia pracowników związane z rodzicielstwem	123
Dział dziewiąty. Zatrudnianie młodocianych	144
Rozdział I. Przepisy ogólne	144

Rozdział II. Zawieranie i rozwiązywanie umów o pracę w celu przygotowania zawodowego.....	145
Rozdział III. Doksztalcanie.....	146
Rozdział IIIa. Zatrudnianie młodocianych w innym celu niż przygotowanie zawodowe.....	147
Rozdział IV. Szczególna ochrona zdrowia	148
Rozdział V. Urlopy wypoczynkowe	149
Rozdział VI. Rzemieślnicze przygotowanie zawodowe.....	150
Dział dziesiąty. Bezpieczeństwo i higiena pracy.....	150
Rozdział I. Podstawowe obowiązki pracodawcy.....	150
Rozdział II. Prawa i obowiązki pracownika	153
Rozdział III. Obiekty budowlane i pomieszczenia pracy.....	155
Rozdział IV. Maszyny i inne urządzenia techniczne	155
Rozdział V. Czynniki oraz procesy pracy stwarzające szczególne zagrożenie dla zdrowia lub życia	156
Rozdział VI. Profilaktyczna ochrona zdrowia.....	160
Rozdział VII. Wypadki przy pracy i choroby zawodowe.....	165
Rozdział VIII. Szkolenie.....	168
Rozdział IX. Środki ochrony indywidualnej oraz odzież i obuwie robocze	169
Rozdział X. Służba bezpieczeństwa i higieny pracy.....	171
Rozdział XI. Konsultacje w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz komisja bezpieczeństwa i higieny pracy.....	172
Rozdział XII. Obowiązki organów sprawujących nadzór nad przedsiębiorstwami lub innymi jednostkami organizacyjnymi państwowymi albo samorządowymi.....	173
Rozdział XIII. Przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy dotyczące wykonywania prac w różnych gałęziach pracy	174
Dział jedenasty. Układy zbiorowe pracy.....	175
Rozdział I. Przepisy ogólne.....	175
Rozdział II. Ponadzakładowy układ zbiorowy pracy	181
Rozdział III. Zakładowy układ zbiorowy pracy	184
Dział dwunasty. Rozpatrywanie sporów o roszczenia ze stosunku pracy	186
Rozdział I. Przepisy ogólne.....	186
Rozdział II. Postępowanie pojednawcze	187
Rozdział III. Sądy pracy.....	189
Dział trzynasty. Odpowiedzialność za wykroczenia przeciwko prawom pracownika	190
Rozdział II. (<i>uchylony</i>).....	193
Dział czternasty. Przedawnienie roszczeń.....	193
Dział czternasty ^a . (<i>uchylony</i>).....	195
Dział piętnasty. Przepisy końcowe	195

Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Przepisy wprowadzające	
Kodeks pracy	201
Rozdział 1. Przepisy ogólne	201
Rozdział 2. Zmiany w przepisach obowiązujących	205
Rozdział 3. Przepisy przejściowe i końcowe	208
Skorowidz	213
Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 października 1974 r. w sprawie wspólnej odpowiedzialności materialnej pracowników za powierzone mienie	223
Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 października 1975 r. w sprawie warunków odpowiedzialności materialnej pracowników za szkodę w powierzonym mieniu	229

WYNAGRODZENIA, URLOPY I CZAS PRACY

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 29 maja 1996 r. w sprawie sposobu ustalania wynagrodzenia w okresie niewykonywania pracy oraz wynagrodzenia stanowiącego podstawę obliczania odszkodowań, odpraw, dodatków wyrównawczych do wynagrodzenia oraz innych należności przewidzianych w Kodeksie pracy	235
Ustawa z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę	243
Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 września 2023 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2024 r.	255
Ustawa z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa	257
Rozdział 1. Przepisy ogólne	257
Rozdział 2. Zasiłek chorobowy.....	259
Rozdział 3. Świadczenie rehabilitacyjne	264

Rozdział 4. Zasiłek wyrównawczy.....	266
Rozdział 5. (<i>uchylony</i>).....	267
Rozdział 6. Zasiłek macierzyński	267
Rozdział 7. Zasiłek opiekuńczy	273
Rozdział 8. Zasady ustalania podstawy wymiaru zasiłków przysługujących ubezpieczonym będącym pracownikami	275
Rozdział 9. Zasady ustalania podstawy wymiaru zasiłków przysługujących ubezpieczonym niebędącym pracownikami	278
Rozdział 10. Dokumentowanie prawa do zasiłków i kontrola orzekania o czasowej niezdolności do pracy.....	282
Rozdział 11. Postępowanie w sprawach ustalania prawa do zasiłków i zasady ich wypłaty	297
Rozdział 12. Zmiany w przepisach obowiązujących	303
Rozdział 13. Przepisy przejściowe i końcowe	303
Skorowidz	307
Ustawa z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw	311
Ustawa z dnia 12 grudnia 1997 r. o dodatkowym wynagrodzeniu rocznym dla pracowników jednostek sfery budżetowej.....	321
Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej	325
Rozdział 1. Przepisy ogólne	325
Rozdział 2. Podróż krajowa.....	327
Rozdział 3. Podróż zagraniczna	329
Rozdział 4. Przepisy końcowe	332
ZAŁĄCZNIK. Wysokość diety za dobę podróży zagranicznej oraz limitu na nocleg w poszczególnych państwach	333
Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy.....	337

Ustawa z dnia 18 stycznia 1951 r. o dniach wolnych od pracy	341
Ustawa z dnia 20 lipca 1990 r. o wliczaniu okresów pracy w indywidualnym gospodarstwie rolnym do pracowniczego stażu pracy.....	343
Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 8 stycznia 1997 r. w sprawie szczegółowych zasad udzielania urlopu wypoczynkowego, ustalania i wypłacania wynagrodzenia za czas urlopu oraz ekwiwalentu pieniężnego za urlop	345
Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 maja 2023 r. w sprawie wniosków dotyczących uprawnień pracowników związanych z rodzicielstwem oraz dokumentów dołączanych do takich wniosków	351
Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 15 maja 1996 r. w sprawie sposobu usprawiedliwiania nieobecności w pracy oraz udzielania pracownikom zwolnień od pracy.....	369
Rozdział 1. Usprawiedliwianie nieobecności w pracy.....	369
Rozdział 2. Zwolnienia od pracy.....	371
Rozdział 3. Przepisy końcowe.....	374

OCHRONA ZATRUDNIENIA I ŚWIADECTWA PRACY

Ustawa z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników.....	377
Ustawa z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy	385
Rozdział 1. Przepisy ogólne	385
Rozdział 2. Niewypłacalność pracodawcy	385
Rozdział 3. Pracodawca, pracownik	391
Rozdział 4. Zakres oraz tryb zaspokajania roszczeń pracowniczych z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych	392

Rozdział 5. Zakres oraz tryb zwrotu środków do Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych	404
Rozdział 6. Finansowanie Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych	408
Rozdział 7. Zadania władzy publicznej	412
Rozdział 7a. Kontrola	412
Rozdział 8. Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe	414
Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych	419
Rozdział 1. Przepisy ogólne	419
Rozdział 2. Orzekanie o niepełnosprawności oraz ustalanie poziomu potrzeby wsparcia.....	423
Rozdział 3. Rehabilitacja osób niepełnosprawnych.....	448
Rozdział 4. Uprawnienia osób niepełnosprawnych	456
Rozdział 5. Szczególne obowiązki i uprawnienia pracodawców w związku z zatrudnianiem osób niepełnosprawnych	462
Rozdział 6. Zakłady pracy chronionej i zakłady aktywności zawodowej.....	481
Rozdział 7. Zadania i organizacja służb działających na rzecz osób niepełnosprawnych	494
Rozdział 8. Szkolenie osób niepełnosprawnych.....	499
Rozdział 9. Krajowa Rada Konsultacyjna do Spraw Osób Niepełnosprawnych.....	501
Rozdział 10. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.....	505
Rozdział 10a. Odpowiedzialność za wykroczenia przeciwko przepisom ustawy	520
Rozdział 11. Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe	521
Skorowidz	529
Ustawa z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych.....	537
Rozdział 1. Przepisy ogólne	537
Rozdział 2. Tworzenie Funduszu	539
Rozdział 3. Zmiany w przepisach obowiązujących oraz przepisy przejściowe i końcowe.....	547

Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 30 grudnia 2016 r. w sprawie świadectwa pracy	549
ZAŁĄCZNIK. Wzór (Świadectwo pracy)	554
Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 10 grudnia 2018 r. w sprawie dokumentacji pracowniczej	561
Rozdział 1. Przepisy ogólne	561
Rozdział 2. Prowadzenie i przechowywanie dokumentacji pracowniczej.....	562
Rozdział 3. Szczegółne wymagania dotyczące prowadzenia i przechowywania dokumentacji w postaci elektronicznej	569
Rozdział 4. Przenoszenie dokumentacji pracowniczej pomiędzy systemami teleinformatycznymi	571
Rozdział 5. Doręczanie informacji lub zawiadomienia o możliwości odbioru dokumentacji pracowniczej oraz sposób odbioru tej dokumentacji	572
Rozdział 6. Wydawanie kopii dokumentacji pracowniczej	574
Rozdział 7. Przepisy przejściowe i końcowe	574
ZAŁĄCZNIK. Minimalne wymagania techniczne dla odzworowań cyfrowych	576

**ORGANIZACJE PRACODAWCÓW,
ZWIĄZKI ZAWODOWE I SPORY ZBIOROWE**

Ustawa z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców	579
Rozdział 1. Przepisy ogólne	579
Rozdział 2. Tworzenie związków pracodawców	581
Rozdział 3. Uprawnienia organizacji pracodawców	583
Rozdział 4. Odpowiedzialność za naruszenie przepisów prawa	584
Rozdział 5. Przepisy przejściowe i końcowe	585
Ustawa z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych	587
Rozdział 1. Przepisy ogólne	587
Rozdział 2. Tworzenie związków zawodowych	592
Rozdział 3. Uprawnienia związków zawodowych	593
Rozdział 3a. Reprezentatywna organizacja związkowa.....	598
Rozdział 4. Zakładowa organizacja związkowa	600

Rozdział 5. Odpowiedzialność za naruszenie przepisów ustawy.....	611
Rozdział 6. Przepisy szczególne.....	613
Rozdział 7. Zmiany w przepisach obowiązujących oraz przepisy przejściowe i końcowe.....	613
Skorowidz	617
Ustawa z dnia 23 maja 1991 r. o rozwiązywaniu sporów zbiorowych	621
Rozdział 1. Przepisy ogólne	621
Rozdział 2. Rokowania	622
Rozdział 3. Mediacja i arbitraż	623
Rozdział 4. Strajk.....	625
Rozdział 5. Odpowiedzialność za naruszenie przepisów ustawy.....	627
Rozdział 6. Przepisy przejściowe i końcowe	628

PAŃSTWOWA INSPEKCYJA PRACY

Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o Państwowej Inspekcji Pracy	631
Rozdział 1. Organizacja Państwowej Inspekcji Pracy	631
Rozdział 2. Zadania Państwowej Inspekcji Pracy	635
Rozdział 3. Zakres działania organów Państwowej Inspekcji Pracy	644
Rozdział 4. Postępowanie kontrolne.....	647
Rozdział 5. Pracownicy Państwowej Inspekcji Pracy	655
Rozdział 6. Odpowiedzialność porządkowa i dyscyplinarna	666
Rozdział 7. Zmiany w przepisach obowiązujących	675
Rozdział 8. Przepisy przejściowe i końcowe	675

BEZPIECZEŃSTWO I HIGIENA PRACY, WYPADKI PRZY PRACY, CHOROBY ZAWODOWE

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy	681
Dział I. Przepisy wstępne.....	681
Dział II. Obiekty budowlane i teren zakładu pracy	684
Dział III. Pomieszczenia pracy	687
Rozdział 1. Przepisy ogólne	687

Rozdział 2. Oświetlenie	691
Rozdział 3. Ogrzewanie i wentylacja	693
Dział IV. Procesy pracy.....	695
Rozdział 1. Przepisy ogólne	695
Rozdział 2. Organizacja stanowisk pracy.....	699
Rozdział 3. Obsługa i stosowanie maszyn, narzędzi i innych urządzeń technicznych.....	701
Rozdział 4. Transport wewnętrzny i magazynowanie	704
Rozdział 5. Ochrona przed hałasem	707
Rozdział 6. Prace szczególnie niebezpieczne.....	708
A. Przepisy ogólne.....	708
B. Roboty budowlane, rozbiórkowe, remontowe i montażowe prowadzone bez wstrzymania ruchu zakładu pracy lub jego części	709
C. Prace w zbiornikach, kanałach, wnętrzach urządzeń technicznych i w innych niebezpiecznych przestrzeniach zamkniętych	710
D. Prace przy użyciu materiałów niebezpiecznych.....	712
E. Prace na wysokości.....	717
Dział V. Pomieszczenia i urządzenia higienicznosanitarne oraz zaopatrzenie pracowników w napoje i środki higieny osobistej	719
Dział VI. Przepisy przejściowe i końcowe.....	720
ZAŁĄCZNIKI.....	722
Załącznik Nr 1. Szczegółowe zasady stosowania znaków i sygnałów bezpieczeństwa	722
Rozdział 1. Przepisy ogólne.....	722
Rozdział 2. Wymagania dotyczące stosowania znaków bezpieczeństwa.....	724
Rozdział 3. Wymagania dotyczące oznaczania przeszkód, niebezpiecznych miejsc i dróg	724
Rozdział 4. Wymagania dotyczące sygnałów świetlnych.....	725
Rozdział 5. Wymagania dotyczące sygnałów dźwiękowych.....	726
Rozdział 6. Wymagania dotyczące stosowania komunikatów słownych	726
Rozdział 7. Wymagania dotyczące stosowania sygnałów ręcznych	727
Załącznik Nr 2. Szczegółowe zasady stosowania środków ochrony indywidualnej	731
Załącznik Nr 3. Wymagania dla pomieszczeń i urządzeń higienicznosanitarnych	759
Rozdział 1. Przepisy ogólne.....	759

Rozdział 2. Szatnie	760
Przepisy ogólne	760
Szatnie odzieży własnej pracowników	762
Szatnie odzieży roboczej i ochronnej	763
Szatnie podstawowe	763
Szatnie przepustowe	764
Rozdział 3. Umywalnie i pomieszczenia z natryskami	764
Rozdział 4. Ustępy	766
Rozdział 5. Jadalnie	767
Rozdział 6. Pomieszczenia do wypoczynku	769
Rozdział 7. (<i>uchylony</i>)	770
Rozdział 8. Pomieszczenia do prania, odkażania, suszenia i odpylania odzieży i obuwia roboczego oraz środków ochrony indywidualnej	770
Rozdział 9. Pomieszczenia do ogrzewania się pracowników	771
Skorowidz	773
Ustawa z dnia 30 października 2002 r. o zaopatrzeniu z tytułu wypadków lub chorób zawodowych powstałych w szczególnych okolicznościach	779
Ustawa z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych	785
Rozdział 1. Przepisy ogólne	785
Rozdział 2. Rodzaje świadczeń z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, warunki nabywania prawa do świadczeń, zasady i tryb ich przyznawania, ustalania ich wysokości oraz zasady ich wypłaty	791
Rozdział 3. Zbieg prawa do świadczeń	800
Rozdział 4. Zasady różnicowania stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych w zależności od zagrożeń zawodowych i ich skutków	802
Rozdział 5. Zasady finansowania prewencji wypadkowej	807
Rozdział 6. Zmiany w przepisach obowiązujących oraz przepisy przejściowe i końcowe	813
Skorowidz	819

KOSZTY SĄDOWE I SĄDOWNICTWO PRACY

Ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (wyciąg)	827
Tytuł I. Przepisy ogólne	827
Tytuł II. Opłaty	831
Dział 1. Przepisy ogólne	831
Dział 2. Wysokość opłat we wszystkich rodzajach spraw	835
Dział 3. Wysokość opłat w procesie	838
Rozdział 3. Sprawy z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych	838
Dział 4. Wysokość opłat w postępowaniu nieprocesowym	839
Rozdział 1. Sprawy z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego	839
Rozdział 2. Sprawy z zakresu prawa rzeczowego	840
Rozdział 3. Sprawy z zakresu prawa o księgach wieczystych	840
Rozdział 5. Sprawy z zakresu działania Krajowego Rejestru Sądowego	842
Rozdział 5a. Sprawy z zakresu rejestru fundacji rodzinnych	844
Rozdział 6. Inne sprawy rozpoznawane w postępowaniu nieprocesowym	845
Dział 5. Wysokość opłat w postępowaniu zabezpieczającym	845
Dział 8. Opłaty kancelaryjne	846
Dział 9. Zwrot opłaty	847
Tytuł III. Wydatki	849
Dział 1. Przepisy ogólne	849
Dział 2. Należności świadków, biegłych, tłumaczy i stron w postępowaniu cywilnym	850
Tytuł IV. Zwolnienie od kosztów sądowych	855
Tytuł V. Wykonanie orzeczeń w zakresie należności sądowych	866
Tytuł VI. Zmiany w przepisach obowiązujących	868
Tytuł VII. Przepisy przejściowe i końcowe	868
Ustawa z dnia 18 kwietnia 1985 r. o rozpoznawaniu przez sądy spraw z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych	869
Rozdział 1. Rozpoznawanie spraw z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych	869
Rozdział 2. (<i>pominięty</i>)	870
Rozdział 3. Przepisy przejściowe i końcowe	870

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 marca 2004 r. w sprawie przechowywania akt spraw sądowych oraz ich przekazywania do archiwów państwowych lub do zniszczenia	873
Rozdział 1. Przepisy ogólne	873
Rozdział 2. Okresy przechowywania akt spraw karnych	874
Rozdział 3. Okresy przechowywania akt spraw o wykroczenia.....	875
Rozdział 4. Okresy przechowywania akt spraw cywilnych i gospodarczych.....	875
Rozdział 5. Okresy przechowywania akt spraw rozpoznawanych w sądach rodzinnych.....	877
Rozdział 6. Okresy przechowywania akt spraw z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych	878
Rozdział 7. Okresy przechowywania ksiąg i urzędzeń evidencyjnych w sprawach sądowych	879
Rozdział 8. Warunki i tryb przechowywania, niszczenia oraz przekazywania archiwom państwowym akt spraw sądowych.....	879
Rozdział 9. Przepisy przejściowe i końcowe	882
Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie	885
Rozdział 1. Przepisy ogólne	885
Rozdział 2. Stawki minimalne w sprawach cywilnych, ze stosunku pracy i ubezpieczeń społecznych	886
Rozdział 3. Stawki minimalne w sprawach karnych i w sprawach o wykroczenia	892
Rozdział 3a. Stawki minimalne w sprawach nieletnich	894
Rozdział 4. Stawki minimalne w innych sprawach	894
Rozdział 5. Wysokość opłat za czynności adwokackie przed organami wymiaru sprawiedliwości.....	896
Rozdział 6. Przepisy przejściowe i końcowe	897
Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych	899
Rozdział 1. Przepisy ogólne	899
Rozdział 2. Stawki minimalne w sprawach cywilnych, ze stosunku pracy i ubezpieczeń społecznych	900

Rozdział 3. Stawki minimalne w sprawach karnych i w sprawach o wykroczenia	906
Rozdział 3a. Stawki minimalne w sprawach nieletnich	908
Rozdział 4. Stawki minimalne w innych sprawach	908
Rozdział 5. Wysokość opłat za czynności radców prawnych przed organami wymiaru sprawiedliwości.....	910
Rozdział 6. Przepisy przejściowe i końcowe	911

KODEKS PRACY

Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy	23
Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Przepisy wprowadzające Kodeks pracy	201
Skorowidz	213
Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 października 1974 r. w sprawie wspólnej odpowiedzialności materialnej pracowników za powierzone mienie	223
Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 października 1975 r. w sprawie warunków odpowiedzialności materialnej pracowników za szkodę w powierzonym mieniu	229

Ustawa

z dnia 26 czerwca 1974 r.

Kodeks pracy¹

(tekst jedn. Dz.U. z 2023 r. poz. 1465;
zm. Dz.U. z 2024 r. poz. 878, poz. 1222)

¹ Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia następujących dyrektyw Wspólnot Europejskich:

- 1) dyrektywy 83/477/EWG z 19 września 1983 r. w sprawie ochrony pracowników przed ryzykiem związanym z narażeniem na działanie azbestu w miejscu pracy (druga dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 8 dyrektywy 80/1107/EWG) (Dz.Urz. WE L 263 z 24.09.1983, ze zm.),
- 2) dyrektywy 86/188/EWG z 12 maja 1986 r. w sprawie ochrony pracowników przed ryzykiem związanym z narażeniem na działanie hałasu w miejscu pracy (Dz.Urz. WE L 137 z 24.05.1986),
- 3) dyrektywy 89/391/EWG z 12 czerwca 1989 r. w sprawie wprowadzenia środków w celu poprawy bezpieczeństwa i zdrowia pracowników w miejscu pracy (Dz.Urz. WE L 183 z 29.06.1989),
- 4) dyrektywy 89/654/EWG z 30 listopada 1989 r. dotyczącej minimalnych wymagań w dziedzinie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia w miejscu pracy (pierwsza dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz.Urz. WE L 393 z 30.12.1989),
- 5) dyrektywy 89/655/EWG z 30 listopada 1989 r. dotyczącej minimalnych wymagań w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny użytkowania sprzętu roboczego przez pracowników podczas pracy (druga dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz.Urz. WE L 393 z 30.12.1989, ze zm.),
- 6) dyrektywy 89/656/EWG z 30 listopada 1989 r. w sprawie minimalnych wymagań w dziedzinie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników korzystających z wyposażenia ochrony osobistej (trzecia dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz.Urz. WE L 393 z 30.12.1989),
- 7) dyrektywy 90/269/EWG z 29 maja 1990 r. w sprawie minimalnych wymagań dotyczących ochrony zdrowia i bezpieczeństwa podczas ręcznego przemieszczania ciężarów w przypadku możliwości wystąpienia zagrożenia, zwłaszcza urazów kręgosłupa pracowników (czwarta szczegółowa dyrektywa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz.Urz. WE L 156 z 21.06.1990),
- 8) dyrektywy 90/270/EWG z 29 maja 1990 r. w sprawie minimalnych wymagań w dziedzinie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia przy pracy z urządzeniami wyposażonymi w monitory ekranowe (piąta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz.Urz. WE L 156 z 21.06.1990),

- 9) dyrektywy 90/394/EWG z 28 czerwca 1990 r. w sprawie ochrony pracowników przed zagrożeniem dotyczącym narażenia na działanie czynników rakotwórczych podczas pracy (szósta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz.Urz. WE L 196 z 26.07.1990, ze zm.),
- 10) dyrektywy 91/322/EWG z 29 maja 1991 r. w sprawie ustalenia indykatywnych wartości granicznych w wykonaniu dyrektywy 80/1107/EWG w sprawie ochrony pracowników przed ryzykiem związanym z narażeniem na działanie czynników chemicznych, fizycznych i biologicznych w miejscu pracy (Dz.Urz. WE L 177 z 05.07.1991),
- 11) dyrektywy 91/383/EWG z 25 czerwca 1991 r. uzupełniającej środki mające wspierać poprawę bezpieczeństwa i zdrowia w pracy pracowników pozostających w stosunku pracy na czas określony lub w czasowym stosunku pracy (Dz.Urz. WE L 206 z 29.07.1991),
- 12) dyrektywy 91/533/EWG z 14 października 1991 r. w sprawie obowiązku pracodawcy dotyczącym informowania pracowników o warunkach stosowanych do umowy lub stosunku pracy (Dz.Urz. WE L 288 z 08.07.1992),
- 13) dyrektywy 92/57/EWG z 24 czerwca 1992 r. w sprawie wprowadzenia w życie minimalnych wymagań w zakresie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia w miejscach tymczasowych lub ruchomych budowach (ósma dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz.Urz. WE L 245 z 26.08.1992),
- 14) dyrektywy 92/58/EWG z 24 czerwca 1992 r. w sprawie minimalnych wymagań dotyczących znaków bezpieczeństwa i/lub zdrowia w miejscu pracy (dziewiąta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz.Urz. WE L 245 z 26.08.1992),
- 15) dyrektywy 92/85/EWG z 19 października 1992 r. w sprawie wprowadzenia środków służących wspieraniu poprawy w miejscu pracy bezpieczeństwa i zdrowia pracownic w ciąży, pracownic, które niedawno rodziły i pracownic karmiących piersią (dziesiąta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz.Urz. WE L 348 z 28.11.1992),
- 16) dyrektywy 93/104/WE z 23 listopada 1993 r. dotyczącej niektórych aspektów organizacji czasu pracy (Dz.Urz. WE L 307 z 13.12.1993),
- 17) dyrektywy 94/33/WE z 22 czerwca 1994 r. w sprawie ochrony pracy osób młodych (Dz.Urz. WE L 216 z 20.08.1994),
- 18) dyrektywy 96/34/WE z 3 czerwca 1996 r. w sprawie Porozumienia ramowego dotyczącego urlopu rodzicielskiego zawartego przez Europejską Unię Konfederacji Przemysłowych i Pracodawców /UNICE/, Europejskie Centrum Przedsiębiorstw Publicznych /CEEP/ oraz Europejską Konfederację Związków Zawodowych /ETUC/ (Dz.Urz. WE L 145 z 19.06.1996),
- 19) (*uchylony*)
- 20) dyrektywy 97/80/WE z 15 grudnia 1997 r. dotyczącej ciężaru dowodu w sprawach dyskryminacji ze względu na płeć (Dz.Urz. WE L 14 z 20.01.1998),
- 21) dyrektywy 98/24/WE z 7 kwietnia 1998 r. w sprawie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników przed ryzykiem związanym z czynnikami chemicznymi w miejscu pracy (czternasta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz.Urz. WE L 131 z 05.05.1998),
- 22) dyrektywy 99/70/WE z 28 czerwca 1999 r. dotyczącej Porozumienia ramowego w sprawie pracy na czas określony, zawartego przez Europejską Unię Konfederacji Przemysłowych i Pracodawców (UNICE), Europejskie Centrum Przedsiębiorstw Publicznych (CEEP) oraz Europejską Konfederację Związków Zawodowych (ETUC) (Dz.Urz. WE L 175 z 10.07.1999),

- 23) dyrektywy 1999/92/WE z 16 grudnia 1999 r. w sprawie minimalnych wymagań dotyczących bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników zatrudnionych na stanowiskach pracy, na których może wystąpić atmosfera wybuchowa (piętnasta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz.Urz. WE L 23 z 28.01.2000),
 - 24) dyrektywy 2000/34/WE z 22 czerwca 2000 r. zmieniającej dyrektywę 93/104/WE dotyczącą niektórych aspektów organizacji czasu pracy w celu objęcia sektorów i działalności wyłączonej z tej dyrektywy (Dz.Urz. WE L 195 z 01.08.2000),
 - 25) dyrektywy 2000/39/WE z 8 czerwca 2000 r. ustanawiającej pierwszą listę indykatywnych wartości granicznych narażenia na czynniki zewnętrzne podczas pracy – w związku z wykonaniem dyrektywy Rady 98/24/WE w sprawie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników przed ryzykiem związanym ze środkami chemicznymi w miejscu pracy (Dz.Urz. WE L 142 z 16.06.2000),
 - 26) dyrektywy 2000/43/WE z 29 czerwca 2000 r. wprowadzającej w życie zasadę równego traktowania osób bez względu na pochodzenie rasowe lub etniczne (Dz.Urz. WE L 180 z 19.07.2000),
 - 27) dyrektywy 2000/54/WE z 18 września 2000 r. w sprawie ochrony pracowników przed ryzykiem związanym z narażeniem na działanie czynników biologicznych w miejscu pracy (siódma dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz.Urz. WE L 262 z 17.10.2000),
 - 28) dyrektywy 2000/78/WE z 27 listopada 2000 r. ustanawiającej ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy (Dz.Urz. WE L 303 z 02.12.2000),
 - 29) dyrektywy 2002/44/WE z 25 czerwca 2002 r. w sprawie minimalnych wymagań w zakresie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa dotyczących narażenia pracowników na ryzyko spowodowane czynnikami fizycznymi (wibracji) (szesnasta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz.Urz. WE L 177 z 06.07.2002),
 - 30) dyrektywy 2003/10/WE z 6 lutego 2003 r. w sprawie minimalnych wymagań w zakresie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa dotyczących narażenia pracowników na ryzyko spowodowane czynnikami fizycznymi (hałasem) (siedemnasta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz.Urz. WE L 42 z 15.02.2003),
 - 31) dyrektywy 2010/18/UE z 8 marca 2010 r. w sprawie wdrożenia zmienionego porozumienia ramowego dotyczącego urlopu rodzicielskiego zawartego przez BUSINESSEUROPE, UEAPME, CEEP i ETUC oraz uchylającej dyrektywę 96/34/WE (Dz.Urz. UE L 68 z 18.03.2010, str. 13),
 - 32) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1152 z 20 czerwca 2019 r. w sprawie przejrzystych i przewidywalnych warunków pracy w Unii Europejskiej (Dz.Urz. UE L 186 z 11.07.2019, str. 105),
 - 33) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1158 z 20 czerwca 2019 r. w sprawie równowagi między życiem zawodowym a prywatnym rodziców i opiekunów oraz uchylającej dyrektywę Rady 2010/18/UE (Dz.Urz. UE L 188 z 12.07.2019, str. 79),
 - 34) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/431 z dnia 9 marca 2022 r. zmieniającej dyrektywę 2004/37/WE w sprawie ochrony pracowników przed zagrożeniem dotyczącym narażenia na działanie czynników rakotwórczych lub mutagenów podczas pracy (Dz.Urz. UE L 88 z 16.03.2022, str. 1 oraz Dz.Urz. UE L 2023/90090 z 14.11.2023).
- Dane dotyczące ogłoszenia aktów prawa Unii Europejskiej, zamieszczone w niniejszej ustawie – z dniem uzyskania przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej – dotyczą ogłoszenia tych aktów w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej – wydanie specjalne.

Odnośnik 1 zmieniony przez art. 1 pkt 1 ustawy z 23 maja 2024 r. (Dz.U. poz. 878) zmieniającej nin. ustawę z dniem 29 czerwca 2024 r.

Preambuła

(*uchylona*)

Dział pierwszy Przepisy ogólne

Rozdział I Przepisy wstępne

Zakres regulacji

Art. 1. Kodeks pracy określa prawa i obowiązki pracowników i pracodawców.

Definicja pracownika

Art. 2. Pracownikiem jest osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania lub spółdzielczej umowy o pracę.

Definicja pracodawcy

Art. 3. Pracodawcą jest jednostka organizacyjna, choćby nie posiadała osobowości prawnej, a także osoba fizyczna, jeżeli zatrudniają one pracowników.

Podmiot dokonujący czynności z zakresu prawa pracy

Art. 3¹. § 1. Za pracodawcę będącego jednostką organizacyjną czynności w sprawach z zakresu prawa pracy dokonuje osoba lub organ zarządzający tą jednostką albo inna wyznaczona do tego osoba.

§ 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio do pracodawcy będącego osobą fizyczną, jeżeli nie dokonuje on osobiście czynności, o których mowa w tym przepisie.

Art. 4. (*uchylony*)

Pragmatyki pracownicze

Art. 5. Jeżeli stosunek pracy określonej kategorii pracowników regulują przepisy szczególne, przepisy kodeksu stosuje się w zakresie nieuregulowanym tymi przepisami.

Art. 6-7. (*uchylone*)

Nadużycie prawa podmiotowego

Art. 8. Nie można czynić ze swego prawa użytku, który byłby sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub zasadami współzycia

społecznego. Takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony.

Źródła prawa pracy

Art. 9. § 1. Ilekroć w Kodeksie pracy jest mowa o prawie pracy, rozumie się przez to przepisy Kodeksu pracy oraz przepisy innych ustaw i aktów wykonawczych, określające prawa i obowiązki pracowników i pracodawców, a także postanowienia układów zbiorowych pracy i innych opartych na ustawie porozumień zbiorowych, regulaminów i statutów określających prawa i obowiązki stron stosunku pracy.

§ 2. Postanowienia układów zbiorowych pracy i porozumień zbiorowych oraz regulaminów i statutów nie mogą być mniej korzystne dla pracowników niż przepisy Kodeksu pracy oraz innych ustaw i aktów wykonawczych.

§ 3. Postanowienia regulaminów i statutów nie mogą być mniej korzystne dla pracowników niż postanowienia układów zbiorowych pracy i porozumień zbiorowych.

§ 4. Postanowienia układów zbiorowych pracy i innych opartych na ustawie porozumień zbiorowych, regulaminów oraz statutów określających prawa i obowiązki stron stosunku pracy, naruszające zasadę równego traktowania w zatrudnieniu, nie obowiązują.

Porozumienie o zawieszeniu stosowania przepisów prawa pracy

Art. 9¹. § 1. Jeżeli jest to uzasadnione sytuacją finansową pracodawcy, może być zawarte porozumienie o zawieszeniu stosowania w całości lub w części przepisów prawa pracy, określających prawa i obowiązki stron stosunku pracy; nie dotyczy to przepisów Kodeksu pracy oraz przepisów innych ustaw i aktów wykonawczych.

§ 2. Porozumienie, o którym mowa w § 1, zawiera pracodawca i reprezentująca pracowników organizacja związkowa, a jeżeli pracodawca nie jest objęty działaniem takiej organizacji, porozumienie zawiera pracodawca i przedstawicielstwo pracowników wyłonione w trybie przyjętym u tego pracodawcy.

§ 3. Zawieszenie stosowania przepisów prawa pracy nie może trwać dłużej niż przez okres 3 lat. Przepis art. 241²⁷ § 3 stosuje się odpowiednio.

§ 4. Pracodawca przekazuje porozumienie właściwemu okręgowemu inspektorowi pracy.

§ 5. Przepisy § 1–4 nie naruszają przepisów art. 241²⁷.

Rozdział II

Podstawowe zasady prawa pracy

Prawo do pracy

Art. 10. § 1. Każdy ma prawo do swobodnie wybranej pracy. Nikomu, z wyjątkiem przypadków określonych w ustawie, nie można zabronić wykonywania zawodu.

§ 2. Państwo określa minimalną wysokość wynagrodzenia za pracę.

§ 3. Państwo prowadzi politykę zmierzającą do pełnego produktywnego zatrudnienia.

Swoboda nawiązania stosunku pracy

Art. 11. Nawiązanie stosunku pracy oraz ustalenie warunków pracy i płacy, bez względu na podstawę prawną tego stosunku, wymaga zgodnego oświadczenia woli pracodawcy i pracownika.

Poszanowanie dóbr osobistych pracownika

Art. 11¹. Pracodawca jest obowiązany szanować godność i inne dobra osobiste pracownika.

Zasada równego traktowania pracowników

Art. 11². Pracownicy mają równe prawa z tytułu jednakowego wypełniania takich samych obowiązków; dotyczy to w szczególności równego traktowania mężczyzn i kobiet w zatrudnieniu.

Zakaz dyskryminacji

Art. 11³. Jakakolwiek dyskryminacja w zatrudnieniu, bezpośrednia lub pośrednia, w szczególności ze względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę, religię, narodowość, przekonania polityczne, przynależność związkową, pochodzenie etniczne, wyznanie, orientację seksualną, zatrudnienie na czas określony lub nieokreślony, zatrudnienie w pełnym lub w niepełnym wymiarze czasu pracy – jest niedopuszczalna.

Art. 12. (*uchylony*)

Godziwe wynagrodzenie za pracę

Art. 13. Pracownik ma prawo do godziwego wynagrodzenia za pracę. Warunki realizacji tego prawa określają przepisy prawa pracy oraz polityka państwa w dziedzinie płac, w szczególności poprzez ustalanie minimalnego wynagrodzenia za pracę.

Prawo do wypoczynku

Art. 14. Pracownik ma prawo do wypoczynku, który zapewniają przepisy o czasie pracy, dniach wolnych od pracy oraz o urlopach wypoczynkowych.

Bezpieczne i higieniczne warunki pracy

Art. 15. Pracodawca jest obowiązany zapewnić pracownikom bezpieczne i higieniczne warunki pracy.

Zaspokajanie potrzeb pracowników

Art. 16. Pracodawca, stosownie do możliwości i warunków, zaspokaja bytowe, socjalne i kulturalne potrzeby pracowników.

Podnoszenie kwalifikacji zawodowych

Art. 17. Pracodawca jest obowiązany ułatwiać pracownikom podnoszenie kwalifikacji zawodowych.

Zasada uprzywilejowania pracownika

Art. 18. § 1. Postanowienia umów o pracę oraz innych aktów, na których podstawie powstaje stosunek pracy, nie mogą być mniej korzystne dla pracownika niż przepisy prawa pracy.

§ 2. Postanowienia umów i aktów, o których mowa w § 1, mniej korzystne dla pracownika niż przepisy prawa pracy są nieważne; zamiast nich stosuje się odpowiednie przepisy prawa pracy.

§ 3. Postanowienia umów o pracę i innych aktów, na podstawie których powstaje stosunek pracy, naruszające zasadę równego traktowania w zatrudnieniu są nieważne. Zamiast takich postanowień stosuje się odpowiednie przepisy prawa pracy, a w razie braku takich przepisów – postanowienia te należy zastąpić odpowiednimi postanowieniami niemającymi charakteru dyskryminacyjnego.

Organizacje pracowników i pracodawców

Art. 18¹. § 1. Pracownicy i pracodawcy, w celu reprezentacji i obrony swoich praw i interesów, mają prawo tworzyć organizacje i przystępować do tych organizacji.

§ 2. Zasady tworzenia i działania organizacji, o których mowa w § 1, określa ustawa o związkach zawodowych, ustawa o organizacjach pracodawców oraz inne przepisy prawa.

Udział pracowników w zarządzaniu zakładem pracy

Art. 18². Pracownicy uczestniczą w zarządzaniu zakładem pracy w zakresie i na zasadach określonych w odrębnych przepisach.

Tworzenie warunków korzystania z uprawnień

Art. 18³. Pracodawcy oraz organy administracji są obowiązani tworzyć warunki umożliwiające korzystanie z uprawnień określonych w przepisach, o których mowa w art. 18¹ i 18².

Rozdział IIa

Równe traktowanie w zatrudnieniu

Zakaz dyskryminacji – definicje

Art. 18^{3a}. § 1. Pracownicy powinni być równo traktowani w zakresie nawiązania i rozwiązania stosunku pracy, warunków zatrudnienia, awansowania oraz dostępu do szkolenia w celu podnoszenia kwalifikacji zawodowych, w szczególności bez względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę, religię, narodowość, przekonania polityczne, przynależność związkową, pochodzenie etniczne, wyznanie, orientację seksualną, zatrudnienie na czas określony lub nieokreślony, zatrudnienie w pełnym lub w niepełnym wymiarze czasu pracy.

§ 2. Równe traktowanie w zatrudnieniu oznacza niedyskryminowanie w jakikolwiek sposób, bezpośrednio lub pośrednio, z przyczyn określonych w § 1.

§ 3. Dyskryminowanie bezpośrednie istnieje wtedy, gdy pracownik z jednej lub z kilku przyczyn określonych w § 1 był, jest lub mógłby być traktowany w porównywalnej sytuacji mniej korzystnie niż inni pracownicy.

§ 4. Dyskryminowanie pośrednie istnieje wtedy, gdy na skutek pozornie neutralnego postanowienia, zastosowanego kryterium lub podjętego działania występują lub mogłyby wystąpić niekorzystne dysproporcje albo szczególnie niekorzystna sytuacja w zakresie nawiązania i rozwiązania stosunku pracy, warunków zatrudnienia, awansowania oraz dostępu do szkolenia w celu podnoszenia kwalifikacji zawodowych wobec wszystkich lub znacznej liczby pracowników należących do grupy wyróżnionej ze względu na jedną lub kilka przyczyn określonych w § 1, chyba że postanowienie, kryterium lub działanie jest obiektywnie uzasadnione ze względu na zgodny z prawem cel, który ma być osiągnięty, a środki służące osiągnięciu tego celu są właściwe i konieczne.

§ 5. Przejawem dyskryminowania w rozumieniu § 2 jest także:

- 1) działanie polegające na zachęcaniu innej osoby do naruszenia zasady równego traktowania w zatrudnieniu lub nakazaniu jej naruszenia tej zasady;
- 2) niepożądane zachowanie, którego celem lub skutkiem jest naruszenie godności pracownika i stworzenie wobec niego zastraszającej, wrogiej, poniżającej, upokarzającej lub uwłaczającej atmosfery (molestowanie).

§ 6. Dyskryminowaniem ze względu na płeć jest także każde niepożądane zachowanie o charakterze seksualnym lub odnoszące się do płci pracownika, którego celem lub skutkiem jest naruszenie godności pracownika, w szczególności stworzenie wobec niego zastraszającej, wrogiej, poniżającej, upokarzającej lub uwłaczającej atmosfery; na zachowanie to mogą się składać fizyczne, werbalne lub pozawerbalne elementy (molestowanie seksualne).

§ 7. Podporządkowanie się przez pracownika molestowaniu lub molestowaniu seksualnemu, a także podjęcie przez niego działań przeciwstawiających się molestowaniu lub molestowaniu seksualnemu nie może powodować jakichkolwiek negatywnych konsekwencji wobec pracownika.

Zbiór obejmuje między innymi zmiany:

Ustawa – Kodeks pracy:

- ustawa z 23 maja 2024 r. o zmianie ustawy – Kodeks pracy (Dz.U. poz. 878)
- ustawa z 12 lipca 2024 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo komunikacji elektronicznej (Dz.U. poz. 1222)

Ustawa o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy:

- ustawa z 28 czerwca 2024 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1089)

Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych:

- ustawa z 15 maja 2024 r. o wspieraniu rodziców w aktywności zawodowej oraz w wychowaniu dziecka – „Aktywny rodzic” (Dz.U. poz. 858)
- ustawa z 28 czerwca 2024 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1089)
- ustawa z 24 lipca 2024 r. o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. poz. 1165)

Ustawa o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych:

- obwieszczenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z 21 lutego 2024 r. w sprawie wysokości kwot jednorazowych odszkodowań z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej w okresie od dnia 1 kwietnia 2024 r. do dnia 31 marca 2025 r. (M.P. poz. 162)
- ustawa z 26 lipca 2024 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 32; oczekuje na publikację w Dzienniku Ustaw)

Wykaz wszystkich zmian zamieszczono przed spisem treści.

9 788383 589510 W 40 P 0 1

ISBN 978-83-8358-951-0

9 788383 589510

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA +48 801 044 545

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL

WWW.PROFINFO.PL

CENA 89 ZŁ (W TYM 5% VAT)